

# ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

---

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •



70. ÅRGANG

---

19. APRIL 1958

A V I N N H O L D E T :  
HYLDEST TIL LIVET - GUDS SVAR. EN IKKE-TEOLOGISK  
BETRAKTNING - BLIKK PÅ TIDEN - ROMFARTEN - EN  
PAVELIG VURDERING - LITURGIENS FORNYELSE - BISKOP  
JOSEF BREMS DØD - NOTISER - NYTT FRA UTLANDET

NR  
8

NESTE NUMMER KOMMER 3. MAI 1958.

Et sensasjonelt bokverk:

**ATLAS OF THE BIBLE**

Hovedredaktør: L. H. Grollenberg, O.P.

165 sider. Format 35.7 x 27 cm. Engelsk utg. kr. 89.60.

Utsøkte kart over alle de bibelske land, og en mengde glimrende fotografier. Fylldig tekst.

En fullkommen gavebok!

Dessuten anbefales følgende bibelutgaver:

- LA SAINTE BIBLE**, den berømte franske «Bible de Jérusalem». Stor utgave med kommentarer ..... ib. kr. 73.25
- Lommeutgave, uten kommentarer ..... ib. » 46.50
- THE KNOX BIBLE**, den mest moderne engelske bibeloversettelse ..... ib. » 44.80
- THE NEW TESTAMENT**, (Knox) skinn kr. 27.00, shirt. 18.30 » 9.50
- THE NEW TESTAMENT**, amerikansk lommeutg. kart. .... » 8.55
- DAS NEUE TESTAMENT**, tysk utg. 1957, shirting ..... » 3.15

Alle disse bibler og det store atlas finnes på lager i

**KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL - Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43**

Er De oppmerksom på at Deres innbo i dag koster 3 ganger så meget som i 1940.

Er forsikringssummen tilstrekkelig?

*Gulli & Rokk*

ASSURANCE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00  
OSLO



**FYRINGSOLJE**  
brukes av

- St. Olavs kirke
- Bispesgården
- St. Josephs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke
- Lunden Kloster
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- Sta. Katarinahjemmet
- St. Pauls Kirke
- Vår Frue Kirke
- Marias Minde
- St. Franciskussøstrenes Moderhus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinik, Hamar
- St. Elisabeth Inst., Hammerfest
- St. Theresia kirke, Hønefoss
- St. Franciskus Hosp., Hønefoss
- St. Magnus Kirke
- St. Magnus presteg. } Lillestrøm

Oslo

Bergen

Ved bestilling av olje:  
Oslo 683466 - Service: 565690

**ST. GUDMUNDs LEGAT**

til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem.

Søknader med anbefaling fra vedkommendes sogneprest bes sendt snarest til:

Prioren for Dominikanerne,  
Neuberggt. 15, Oslo NV.

**FRANCISKUSHJELPEN, OSLO**

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Sosialkuratoren treffes etter avtale.

**OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE**

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.  
Akersv 5, Oslo.

**BØNNENS APOSTOLAT**

APRIL: Prestestudentenes oppdragelse i kjærligheten til Alterets sakrament. — Aktelse for Kirken i Ceylon.

**LITURGISK KALENDER**

SØNDAG 20. APRIL, 2. s. etter Påske: Ep. I. Pet. 2, 21—25. Ev. Joh. 10, 11—16. Mandag: Anselm, bisk., bekj., kirkelærer. Tirsdag: Soter og Caius, paver, martyrer. Onsdag: Gregor, mart. Torsdag: Fidelis, mart. Fredag: Markus, evangelist. Gangdag. Lørdag: Marias lordagsmesse.

SØNDAG 27. APRIL, 3. s. etter Påske: Ep. I. Pet. 2, 11—19. Ev. Joh. 16, 16—22. Mandag: Paul av Korset, bekj. Tirsdag: Peter, mart. Onsdag: Caterina av Siena, jomfru. Torsdag: Håndverkeren Josef, arbeidernes vernehelgen, bekj. Fredag: Athanasius, bisk., bekj., kirkelærer. Lørdag: Korsets gjenfinning.

SØNDAG 4. MAI, 4. s. etter Påske: Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. 16, 5—14.

**GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE**

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf.	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
<b>TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:</b>		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23. tlf. 1100	8.30	10.30
<b>DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:</b>		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

# ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

## HYLDEST TIL LIVET

*Påskepreken av biskop dr. Jac. Mangers*

Ved ingen annen fest i kirkeåret står natur og overnatur, det jordiske og det himmelske, i slik samklang og harmoni som ved påskefesten. Ute i naturen opplever vi det skapende gjennombrudd av den unge vår. Hele skapningen synger en berusende lovsang over sin oppstandelse, over sitt nye liv. Vinterens diktatur er brutt. Døden er overvunnet. En ny livsglede velder inn i hele naturen og i menneskenes hjerter. Et nytt lysskjær ligger over alle ting: Livet feirer sin seier over døden.

Midt i dette veldige oppbrudd av naturens krefter klinger de kristnes livssang: «Alleluja, Herren er sannelig oppstanden.» Naturens oppvåkning er bare et blekt bilde eller fenomen i sammenligning med det virkelige påskeunder som er Kristi oppstandelse. Den er en gigantisk nyskapning og omskapning av verden, et radikalt innbrudd fra selve Skaperen i skaperverket med nye guddommelige og uovervinne-



lige krefter i hele menneskeheten. Hele skapningen blir gjennomvevet av påskemysteriet som fyller alle med håp om en ny himmel og en ny jord som skal åpenbare for oss hele herligheten av Kristi nye liv, et liv som alt her på jorden spirer også i vår sjel.

Er det da å undres over at over hele verden og i alle avkroker av verden klinger det jublende «Alleluja, Kristus er oppstanden»? I snart to tusen år har det nå runget og skapt glede og ukuelig optimisme i millioner og atter millioner av menneskehjerter, og det vil aldri forstumme så lenge det finnes mennesker som sier med Maria Magdalena: «Rabboni, gode Mester» eller med apostelen Thomas: «Min Herre og min Gud».

Mange vil kanskje si: Hvorledes kan vi juble og syng Alleluja i en verden der den kalle krig fyller alle med angst og beven, med usikkerhet for morgendagen, i en verden som er helt opptatt med kappløpet om å fremstille ødeleggelsesvåpen som kan spre gru og død over hele menneskeheten, i en verden der dyrtid, inflasjon, streik og uvisshet tar motet og livsgleden fra menneskene, i en verden der den golde materialisme trer alle evige og sanne verdier under føtter og legaliserer drapet på selve menneskelivet i selve dets spirende utspring?

Og likevel står naturen opp av sin vintersøvn og kler seg i sin skjønneste drakt. Likevel er påske livets fest. Alleluja er livets sang, en triumfsang som alltid og overalt og i alle forhold har sin berettigelse og sin misjon. Liksom lerken stiger opp over snødekte vidder og slår sine triller fordi den vet at livet vinker i det fjerne, slik synger også vi kristne vårt Alleluja i en vantro og materialistisk verden fordi vi tror og vet at Kristus er stått opp av graven og har seiret over vantro og ondskap og død. Vi tror og vet at ikke døden er det siste, men livet. Vi vet også at den kristne visdom ikke først og fremst er erkjennelsen av at alle jordiske ting er forgjengelige, men erkjennelsen av alle verdens urimeligheter og gjenvordigheter bare er et middel til målet, en vei vi må gå for å nå frem til det fullkomne liv med Kristus.

Vi må ikke tro at Alleluja bare har vært sunget av mennesker som levde uforstyrret i et slags paradisi og hadde alt hva de kunne ønske seg. Denne livets sang har ikke funnet frem til oss ved at den ene lykkelige og sorgfri slekt har ropt og sunget den til den annen. Nei. Allelujasangen har tatt sin vei gjennom katakombene. Den er blitt sunget av kristne som denne verden jaget og forfulgte og strevde etter livet. Under bønn og tårer bisatte de sine martyrer som pinebenken hadde lemlestet, ilden forbrent eller ville dyr hadde revet i stykker. Likevel sang de sitt Alleluja og takket Gud for livets budskap, for den store gleden som det sikre håp om det evige liv fylte dem med.

Og livets Alleluja har runget videre fra slekt til slekt trass i de frykteligste omveltninger, trass i krig, folkevandring og hungersnød. For oss er det også et arvegods etter våre norske forfedre. De har sunget det ikke bare i den høyreiste Nidarosdomen og i vakre klosterkirker, men også i småkirkene og i hjemmene rundt om i landet der nød og trange kår var hyppige gjester. De har sunget det i tider da krig og borgerkrig la alt øde, da ild fortærte deres

## En ikke-teologisk betraktning

Av Peregrinus.

Påskeaften 1958.

Alle de hovedskikkelser som spiller den uhyggelig aktive rolle under de siste begivenheter i Jesu liv, er utpregede maktmennesker; enkelte blant dem — som øverstepresten Kaifas, de skriftlærde og de eldste, hele det høye rådet — er ledet av politisk og religiøs angst. Maktfølelsen skal befri dem fra den kollektive utrygghet, den ytre henrettelsen de prøver å oppnå, skal på en vis løsne litt på deres egen gnagende tvil om *hvem* de egentlig hører til. De smiser for okkupantene. På Pilatus' siste spørsmål: «Skal jeg korsfeste deres konge?» svarer overprestene med underdanig tilpassningsdyktighet: «Vi har ingen annen konge enn keiseren». De beregnet det politiske, det taktiske utfallet: «Da overga han Ham til dem til korsfesting» (Joh. 19, 16).

hus og de måtte flykte til skogene, da svartedauen og andre epidemier herjet og truet med å utrydde hele folket. Likevel sang de livets sang i den faste tro på og det sikre håp om at etter alt dette ville det evige liv samle dem alle sammen hos selve livets Herre, den oppstandne Frelser.

\*

Trass i alle omskiftelser og de mørkeste utsikter står livet foran oss, livet som ikke mer kan dø, for vi er kalt og utvalgt til å stå opp med Kristus og ha del med ham i livets seier over døden. Og Kristus selv vil gjennom sin Kirke, gjennom sin sannhet og sine nådemidler, være med oss alle dager helt til verdens ende.

I påskenen hørte vi, med tente lys i hånden, jubelsangen til påskelyset om at Kristus, den oppstandne og levende Kristus, ved sin korsdød og sin oppstandelse er blitt og alltid vil være verdens lys. Av villfaringens dunkelhet, av syndens og dødens mørke vil han føre oss ut til nådens, sannhetens og livets lys. Hele vårt liv står i tegnet av Kristi påskelys og må bygges på den korsfestede og oppstandne Frelser. Midt i verdens nød og usseldom symboliserer påskelyset med det jublende Alleluja livets herre, Kristus Jesus, som den lysende ildsøyle som viser oss veien ut av nattens mørke til et fri-sted av evig fred og glede.

Naturen våkner opp av søvnen og fuglene kvitrer en ny sang. Kristus står lyslevende foran oss og peker oppad. Skal vi da ikke stå opp av vår åndelige død, av syndens, lunkenhetens og likegyldighetens grav og følge Kristus på veien til det sanne liv, bli fylt med Kristi liv og Kristi ånd? Jo, da vil vårt hjerte overstrømmes av en glede som ingen og intet kan ta fra oss. Ja, da vil livets Alleluja velde frem som et uttrykk for vår dype og herlige påsketro og gi oss den sanne påskeglede.

Også Pilatus er et maktmenneske; Kristi taushet er ubegripelig for ham — den mektige landshøvdingen. Det bokstavelig koker i ham da Jesus ikke svarer på hans spørsmål hvor Han var fra. «Svarer Du meg ikke? Vet Du ikke at jeg har makt til å korsfeste Deg og makt til å gi Deg fri?» Slik forener overprestenes og rådets redde maktbegjær seg sammen med de utøvende romerske myndigheters stolte, selvbevisste maktkjensle. Der finnes ikke plass til noe annet for Pilatus, ikke for jødernes urofylte demagogi heller.

Og de får gjennomføre sitt. Det er den siste, høyeste «allmakt» mennesket mener å være i besittelse av. De dreper. De korsfester. De bruker sin «fri vilje» til ødeleggelsen og mordet. Det er maktmenneskets aller siste grense: å *ta* Livet.

Men *her* begynner Guds svar! Her begynner Gud å tale. Og Guds makt å virke på en måte som mennesket aldri har fått. Hva er da Guds svar på menneskenes Langfredag? I Kristi oppstandelse knytter Han nye, hittil helt ukjente bånd mellom det timelige og det evige Livs gave.

Den historiske korsfestelsesakt foregår i tiden. Mot den står Kristi evige liv som svar på Guds makt når alle menneskelige ødeleggelsesmidler er blitt uttømt. Visst hadde de makt — i dette tilfelle: det ondes makt. Visst ble den fullbyrdet i ondskap.

Men også Guds makt fullbyrdes foran menneskenes blinde øyne: den absolutte gjenopprettelse, den restløse og uforgjengelige, av det som mennesket trodde for alltid å kunne legge i øde.

Gjennom Kristi oppstandelse får Eukaristien sin fulle mening. Nå forstår så vel Apostlene som Kirken *helt* sammenhengen; og de bygger på sammenhengen. Bak Kristi pant står ingen død Kristus — men den evig Levende. Bare Han kan gi Livets brød.

Dagen før Han skulle mest fornedres etterlater Han den Evig Levende for alle sekter. For en spenning mellom den menneskelige og guddommelige makt! Mot menneskets hovmod stilles i Påskenen Guds svar: med suverén gjenskapelsesmakt som fullstendig overser det hovmodige menneskes tilsynelatende «allmakt» her på jorden — det å *ta* liv — *gir* Han nytt liv både i den timelige og den evige «eksistensen». Her er i sannhet eksistensens dybeste hemmelighet.

Gud skaper det eksistensielle. Men den forrige forbrytelse er så å si ikke til for Ham, når Han gir Kristus nytt liv. Der finnes ingen «polemikk» mellom Gud og mennesket fra Langfredag og frem til Påskemorgen. Men den mest umiddelbare handling.

Hvordan *kan* da et menneske si: «jeg vet ikke hva Gud er». — Her er svaret på hva Gud er: Giveren av denne absolutte gjenopprettelse som ingen slutt mer tar. Og som alle Kristi undergjerninger, har også Guds undergjerning med sin oppstandne Sønn en skjult lovmessighet. Alle Kristi undergjerninger som det berettes om i Evangeliene, følger en særegen, felles retningslinje: om

Han nå forvandler vann til vin eller helbreder høvedsman-  
nens sønn, om Han lar den døvstumme tale eller gir den  
blinde synet tilbake, om Han renser den spedalske eller  
driver ut onde ånder — overalt går linjen mot den høyere  
*godhet*, overalt følger miraklene den *oppadstigende lov-  
messighet*. Også Satan forlanger av Kristus at Han skal  
bevise sitt guddommelige opphav ved undergjæringer.  
Aldri, aldri kan underet skje der det er eller skal være  
bare et svar på innsmigrende hovmod, aldri skjer et under  
med det formål for øye at menneskets selvforelskede  
forfengelighet skal få ny næring og det onde få bre seg  
i lysets aller første glans. Aldri på oppfordring: «... hvis  
Du faller ned og tilber meg» (Matt. 4, 10).

Slik også ved Kristi oppstandelse. Retningslinjen går  
*oppover*, fra tiden til evigheten, fra døden til livet, fra  
sår til helbredelse, fra fornedrelse til evig kongedømme.  
Her taler Gud selv sitt eget, innerste sprog. Vel talte  
Han med Moses og Profetene; vel kom Moses ned med de  
10 bud. Men i Kristi oppstandelse taler Gud ikke mer  
med «du skal» og «du må ikke». Her taler Han ved helt  
å rive sin Sønn ut av menneskenes tilsynelatende makt  
som Langfredagen ga et så skremmende vitnesbyrd om.

Mot Pilatus' selvforneide ord: «Vet Du ikke at *jeg  
har makt...*» står Guds egen røst hvis formidler — han  
«som var å se til som lynet og hvis klær var hvite som  
sne» — taler til kvinnene: «Han er ikke her; for *Han er  
stått opp som Han sa*». Her slutter for godt det ondes  
makt fra Golgatha, den onde, underlegne maktfølelse og  
dens fullbyrdelse. Her begynner Guds allmakt, den strengt  
lov-bundne av den Evige Lov som er Han selv og hvis  
giver er Han selv.

Der finnes stadig mennesker som kanskje, kanskje,  
nådigst kan gå med på at det er *sant* at Jesus døde på  
korset på Golgatha; de kaller det i så fall «historie».  
Kristi forsmedelige død er da en «historisk kjensgjer-  
ning». Men den samme positivistiske avmakt kan ikke  
«tro» at Gud har vekket sin Sønn opp fra dødens makt.  
Fra *den* makt som folket og høvdingene den gang for-  
valtet.

Filosofene grubler over historiens mening; i påskelysets  
ømme stillhet er den klar. Guds svar ligger ikke mer i  
verdens skapelse, den høres ikke mer fra den «brennende  
busk». Svaret flytter seg stadig mer *inn i selve midt-  
punktet*.

I de tidlige morgentimene skal det skje. Stadig på ny  
skal det skje og dog uten gjentakelse. Nå er Guds svar  
den hellige bevegelse, den uten ord, uten menneskelige  
formidlingsmidler. Den *direkte kraft* hvis skjulte innhold  
vi bare kan ane i den utstrekning vi elsker: Stå opp!  
Vær! Jeg er Den Jeg er! Igjen er Jeg den Jeg er. I evighet,  
i den treenige kjærlighet. Det treenige Liv. Den treenige  
And i hellighet og fred. Frelsens udelte kilde, borg og  
hjem.

En engel talte med kvinnene ved graven. Men utallige  
budbringere, makter og gode krefter, engler og erkeengler,

keruber og serafim — de som den hl. *Thomas Aquinas*  
i sin bønn kaller «tres angelorum hierarchiae» og *Dante*  
i sin Guddommelige Komædie lar juble i Paradiset — de  
alle sammen synger hymner til Din ære i det de sier:

Sanctus — Sanctus — Sanctus  
Dominus, Deus Sabaoth.

## Et sproglig mesterskap

Med sproglig «syntaks» forstår vi i sin alminnelighet  
læren om setningsbygning og om de lover — så vel de  
individuellt skapende som sosialt formidlende og kollek-  
tivt omformende — som setter sitt umistelige preg på  
et eller annet folks sprogmateriale og sprogutvikling,  
den sammenhengende sprogtradisjon her innbefattet. Nå  
er det klart — eller *burde* i det minste være klart — at  
forskjellige folkeslag har forskjellig syntaktisk uttrykks-  
måte; den skaper så å si morsmålets faste ryggrad.

Det er derfor meget vanskelig, ofte helt ugjorlig, i en  
oversettelse fullt ut å øve rettferd mot et fremmed sprogs  
syntaktiske eiendommeligheter. Især når spenningsfor-  
holdet mellom den antikke — her romerske — *sammen-  
hengende* sprogtradisjon med all dens rikdom og forvand-  
lingsfaser står mot et germansk samtidssprog som norsken  
er i dag. Dess mer må en da beundre den sproglige sik-  
kerhet, intuisjon og rent ut sagt: den *kunstneriske sans*  
som kommer til orde i DEN STILLE UKES LITURGI  
utgitt av Oslo Katolske Bispedømme i fjor (1957).

Det var etter frigjøringen en mann her i landet som  
i en dagsavis forkynte at når en norsk setning har mer  
enn 12 ord, mister den sin hjemstavnsrett. Den ukjente  
oversetter av den latinske liturgi, om det nå gjelder høy-  
tidsstemte bønner eller evangeliens beretninger, beviser  
uvilkårlig at en fast komponert *norsk* setning kan ha tre  
ganger så meget og vel så det, *uten* å miste sin fullgode  
norske sprog-karakter.

Sjelden, om noen gang før i det hele, lød det norske  
katolske kirke- og bønnesprog med slik fast, måteholden  
og fyldig klang som i dette heftet. Det kommer også best  
fram i de uforanderlige kirkebønner. Bare ett eksempel  
fra forbønnenes rekke på Langfredag: «Allmektige evige  
Gud, du trøster for de sorgfulle, styrke for de lidende:  
la alle bønner nå fram til deg fra dem som roper på deg  
i sin trengsel, så alle kan glede seg over at din miskunn  
har vært hos dem i deres nød». Her forenes oversette-  
renes intime kjennskap til morsmålet med et like dypt  
innblikk i det tradisjonelle sakrale kirkesprog som teksten  
er hentet fra.

Vår norske, katolske Påskefest er blitt rikere ved dette  
heftet. Og rent sproglig sett har norsken bevist en syn-  
taktisk smidighet, presisjon og rikdom som vi alle i be-  
undring og ærbødighet bør glede oss over.

pfr.

### Lumen

— DET NYE FELLES-NORDISKE TIDSSKRIFTET  
FOR KATOLSK TEOLOGI OG FILOSOFI

TRE NR. (ca. 200 sider) PR. ÅR

ÅRGANG I, NR. 1 UTSOLGT

Nr. 2 og 3 kr. 10

# BLIKK på TIDEN



## VI VIL IKKE HA DET

■ Ennå ett vers på en gammel, men dessverre stadig mer aktuell klagesang: Er det virkelig umulig å reise en bred opinion mot at de verste utvekstene på amerikansk og britisk journalistikk trenger inn også i norske aviser, både som stoff og som forbilde? En kjent filmprodusent omkommer i en flyulykke. De amerikanske pressebyråene forsyner straks verdenspressen med detaljerte beskrivelser av hvordan hans hustru, en forgydet filmstjerne, reagerte ved dødsbudskapet, hva hun sa, hvordan hun gråt og brøt sammen, hvordan hun oppførte seg i begravelsen, osv. Vi har så god tro til norske avislesere flest at vi antar de innerst inne er både flau og sinte over å bli budt en «begravelsesreportasje» i en middagsavis hvor det blant annet heter:

«Enken, filmstjernen Elizabeth Taylor, brøt fullstendig sammen. Hun kastet seg over kisten, og måtte bæres bort av sin lege og broren, Howard Taylor.

Mike Todds bror, drosjesjåføren Carl Goldbogen, brøt også sammen. Han satte seg plutselig imot at Todds sekretær, Richard Hanley, skulle være tilstede under seremonien. Man prøvde å berolige ham, men den 61 år gamle sjåføren ropte: «Bare kast meg ut». Carl Goldbogen har siden 1938 ikke hatt noen forbindelse med sin bror Mike. (...)

Elizabeth Taylor satte under begravelses-seremonien ikke sine føtter på jorda. Hun ble båret fra bilen til gravstedet og tilbake til bilen igjen.

Mike Todds sønn av første ekteskap, Mike junior, sa noen ord ved kisten: «Dette er kanskje de viktigste ord jeg noensinne kommer til å si», sa han. «Min far var det største menneske som noensinne har levd». (!)

Det er *Associated Press* som har sendt ut denne meldingen, og som også ellers ligger godt an i kappløpet om dette særlige stoffet. AP har et eget kontor i Oslo. Desto større anledning har byrået til begripe litt av norsk mentalitet, og kanskje innse at det skader sin og amerikansk presses anseelse med denne hemningsløse og rå nyfikenheten overfor kjente menneskers familietragedier. Vi vil simpelthen ikke ha det.

## MENINGER OM FILM

■ «Berlingske Tidende» (16. mars) har et lett og ledig intervju med vår venn magister Bjørn Rasmussen, som nylig talte om sin spesialitet: film, i Katolsk Forum. Denne våren gir han forelesninger ved Københavns Universitet om filmens estetikk og historie, — et lite vindpust fra et land hvor man tar filmens problemer alvorligere enn hos oss. Og mens kristne filmkritikere hos oss av og til skriver som om de bare går nødt og tvunget på kino og reagerer derefter, har Bjørn Rasmussen en åpenbar glede ved filmen som kunstart, og bred menneskelig forståelse også for de verdier som ikke umiddelbart står i oppbyggelsens eller moraliseringens tjeneste. Hans kritikk har også først og fremst almenmenneskelige perspektiver, og tilsvarende gjenklang også hos dem som på andre premisser enn de kristne ønsker å gjøre filmen til en virkelig byggende faktor i samfunnslivet:

«— Var filmen bedre i trediverne, eller er det blot noget, den lidt ældre generation bilder sig ind?

— Vi er blevet ældre, men filmene er ogsaa blevet ringere. Dengang havde man mellemtonerne med. Filmproducenterne gik i trediverne ud fra, at folk var intellektuelle nok til at forstaa antydninger. I dag skal man have det hele ind med skeer.

Der er for meget sadisme og brutalitet i film i dag. Og farcerne er alt for grove. Komikerne opfører sig, som var de sindssyge. Tænk, hvor man savner *Marx Brothers'* elegance og charme.

Tendensen gaar paa alle omraader mod en forenkling. Man er bange for, at folk ikke skal forstaa, hvad der menes. Producenterne burde gøre sig klart, at der findes et publikum, som er ældre end 25 aar.

Det maa da ogsaa være daarlig økonomi at indrette film efter en aldersgruppe paa mellem 14 og 25 aar. En film som Marty bragte mange tilbage til biografen.

En amerikaner fortalte mig engang, at de fleste amerikanske film er lavet for folk med en mental alder paa 15 aar. Det er nok voksne, der spiller, men handlingen er taabelig, banal eller rørende. Men her reagerer et dansk publikum ofte sundt. Kan man ikke lide pigen, og varer en om omfavnelser for længe, hører man straks raabet: »Ismanden«.

— Kan film inspirere til kriminalitet?

— Jeg ved godt, at mange psykologer siger, at de unge afreagerer i biografen. Men mon de har hørt de replikker, der siges, naar ungdommen kommer ud efter at have set en film om fartfeber? Saa vil de selv give den gas paa knallerter og motorcykler.

Det eneste, der holder dem fra at optræde ligesom heltene paa filmen, er, at de ikke tør. Der er dog visse hævninger til stede. Og man maa i øvrigt ikke glemme, at de biografer, der viser den slags film, gør det uge efter uge. De har et stam-publikum, som jeg ikke tror faar afreageret.

— Tror De filmene virker forraaende?

— Jeg vil snarere sige, at de virker smittende med uhøflig optræden. Albuerne frem. Her kommer jeg. De unge bliver imponeret af det, de ser.

— Kan film paavirke folks meninger?

— Det kan den ganske givet. Selv om man ofte rynker paa næsen ad film om racefordomme, tror jeg ikke der er tvivl om, at folk, der flere gange ser film af denne art, vil kunne indse, at det er flovt at nære den slags fordomme.

Paa den anden side kan denne paavirkning ogsaa være af negativ karakter. Jeg tænker paa hele den glamouriserede verden, som opprulles paa lærredet. Det kan give folk farlige drømme, som aldrig kan gaa i opfyldelse.

En enkelt film gør ingen skade, men hvis man gang paa gang ser film, hvor ægteskabet nedbrydes, eller hvor en mand bedrager sin kone med et muntert smil, tror jeg, det kan være skadeligt. Tænk ogsaa paa alle de nazistiske film.»

## SAMFUNNET MOT DET UFØDTE BARN

■ Efter siste krig er det sjeldnere å se frasen «barnets århundre» brukt om vår egen tidsalder. Blant annet vil vel Hitlers gassovner bli husket ned gjennom tidene som det størst anlagte systematiske masse mord på barn som historien kjenner. «Anne Franks Dagbok» vil også — ved siden av all den pedagogiske litteraturen — ha silt å si de kommende generasjoner om hvordan det var å være barn i konsentrasjonsleirenes og atombombenes epoke.

Vi er noen som tror at ettertiden også kan tenkes å vurdere det legaliserte fosterdrapet i vår tid omtrent med den samme frysning som vi selv betrakter vikingene med, der de før kristendommens innføring satte uønskede barn ut til ville dyr. Det er en trist, men uforbikkelig erfaring at der hvor kristendommens humanitet viker, der rykker nedvurderingen og fornektelsen av menneskelivets ukrenkelighet frem.

Midt i debatten om abort-indikasjonene og lovgivningen kommer et betimelig dokument, som ikke er et debatt-innlegg, men en nøktern vitenskapelig undersøkelse av nærmere ett tusen abortanmodninger ved et norsk hospital i tiden 1940—1953. Det er dr. Per Kolstad som under titelen «Therapeutic Abortion» (Universitetsforlaget 1958) legger frem dette forskningsmaterialet. I en vurdering av dette verket skriver signaturen G. B. («Dagbladet» 31. mars) noen ord som gir grunn til ettertanke:

«Det har vært en populær oppfatning at den eneste måten å komme de illegale aborter tillivs på, er å innføre en meget liberal abortlovgivning. Forfatteren peker her på erfaringene i Sovjet. Der viste det seg at da alle restriksjoner m.h.t. adgangen til å oppnå abort falt vekk, økte antallet voldsomt — også av illegale aborter.

For øvrig viser undersøkelsen at økningen i antallet legale aborter har vært størst i den gruppen som indikeres av psykiatriske årsaker. Forfatteren peker på at det ikke i noe tilfelle hadde vært prøvd *behandling* i psykiatrisk hospital for å kurere den psykiske lidelse som har dannet grunnlaget for anmodningen om abort. Dette skyldes selvfølgelig at vi her i landet ikke har praktisk mulighet for slik behandling.»

Vi har lenge visst, og tidligere påpekt, at mulighetene for klinisk behandling av nervøse og psykisk syke mennesker her i landet er blitt forsømt i en nær sagt kriminell grad, eksempelvis forsåvidt som vi gang på gang ser syke mennesker anbragt i politiets fyllarrest og lignende. Det er av en dyster interesse å se fastslått her at denne opprørende forsømmelsen også er med og øker antallet av legaliserte overgrep mot fosteret. Her er det hverken pasienten eller den behandelende lege som står på tiltalebenken, moralsk sett. Det er et samfunn som svikter sin primære oppgave: Å verne om livet. Både morens og barnets.

#### EN VIKENDE FRONT

■ «Det er bedre å tenne et lite lys enn å forbanne mørket», sier et gammelt visdomsord. Det kommer oss i tankene over et intervju i «Vårt Land» (27. mars) med bestyreren av «Institutt for Kristelig Oppseding», Bjarne Hareide, under titelen «Skoleloven betyr kamp». Hareide og hans institutt vil gjenreise religionsundervisningen i norske skoler som det den opprinnelig var ment å være: kirkens dåpsundervisning. Til det har de Grunnlovens paragraf 2 i ryggen, men sant å si ikke svært meget ut over den. De kan kjempe mot innskrenkninger av timetallet når det gjelder religion, de kan søke å styrke kristendomsfaget rent pedagogisk (hva det sårt trenger!), de kan med Grunnloven i hånd gå til angrep mot de mange forsøk fra radikalt hold på å pense kristendomsundervisningen inn på den rent informerende, ikke-konfesjonelle religionsundervisnings spor. Men de kan ikke gi folk troen. Og dette er ikke desto mindre enhver konfesjonell dåpsundervisnings være eller ikke-være: lærere som tror.

Det lar seg selvsagt ikke måle og telle hvor mange det er som har personlig dekning for hva de underviser barna, blant de mange lærere som trenges til religionsundervisningen i statens lavere og høyere skoler. Hva vi derimot vet, det er at «avkristningen», dvs. oppløsningen av selve troens substans, også her skrider hurtig frem. Foruten at vi vet hvor våre nettopp barn og ungdom er for den avgjørende ting om undervisningen kommer til dem gjennom lærerens egen, personlige autoritet, eller bare gjennom bokens anonyme påstand. Aller mest når det gjelder livsbetraktningens og troens problemer.

Når nettopp skolenes religionsundervisning ofte fremføres fra kristelig hold som et avgjørende argument for statskirkeordningens ønskelighet, spørs det om en ikke regner med verdier som uavvendelig er under inflasjon, ja, likefrem kan ende med å bli en farlig dødvekt for norsk kristendom. Det er ikke trolig at en adskillelse mellom stat og kirke i Norge ville føre til et religionsfiendtlig statlig skolesystem, etter latinsk anti-klerikalt mønster. Det er tvertom sannsynlig — fordi det er demokratisk riktig — at kirkesamfunnene ville bli bedt om — innenfor skolenes timeplan — å sikre religionsundervisningen for de barn hvis foreldre ønsker den. Det betyr ganske visst færre barn og færre religionslærere. Til gjengjeld betyr det renere luft i klasserommene, forsåvidt som sansen for kristendommen som *tro* og *livsbestemmelse* dermed ville bli gjenreist i folket som helhet. Den katolske kirke har en lengere historisk erfaring enn noe annet religiøst samfunn om at det kan skape forgiftende kompromisser når institusjonen forstrekker seg på åndens vegne. Og om der er noen slutning som umiddelbart kan trekkes av Kirkens historie i dette århundre, så er det visst den, at veien fra

Biskop dr. Jac. Mangers:

**DET KATOLSK SKRIFTEMÅL**

Kan omkostningsfritt bestilles gjennom  
St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo.

Overlæge **KARL SØNDERGAARD:**

#### **ABORTUS PROVOCATUS I SØKELYSET**

En inngående analyse av abortspørsmålets problematik og dets plass i nåtidens kulturkamp.

24 s. hft. kr. 4.65.

Særtrykk av St. Olav. — Utgitt (på norsk) på Arne Frost-Hansens Forlag, K.havn.

#### **KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL**

Akersv. 5, Oslo

Tlf. 42 37 43

privilegier og velstand til en frikirkes konsentrasjon og fattigdom også var veien til fornyet vitalitet og misjonerende kraft. Historiens bølger skal nemlig bære den kristne kirke, ikke gi den vannskrekk.

#### SKOLEN OG FRIHETEN

■ Noe av et samtidssymptom er det at nettopp skolen også trenger på som problem i en annen aktuell sammenheng, nemlig i diskusjonen om kommunale bevilgninger til den private Rudolf Steiner-skolen. Der er trekk ved livssynet bak denne skolen som vi ikke godtar. Ikke desto mindre mener vi at det var galt å nekte skolen bevilgning. En undersøkelse foretatt av «Morgenbladet» og offentliggjort der (29. mars) synes å godtgjøre at lærerkraftene på denne folkeskolen snarere er over- enn underkvalifisert, om vi skal dømme etter norske folkeskolers gjennomsnitt. Og vi tror at det faktiske skolemonopolet blir både utåleligere og farligere, jo klarere det blir at pedagogikken i våre statsskoler befinner seg i en vanskelig og kritisk overgangstid, full av usikkerhet, kunnskapssvikt og disiplinærproblemer. Det er en menneskerettighet — intet mindre — for foreldrene å bestemme sine barns utdanning, og en skole er noe mer enn en godkjent leseplan: Den er et menneskelig miljø, et karakterens grosted, en ramme om selve livsorienteringen som kan være av helt skjebnesvanger betydning. I dag blir en straffet økonomisk i Norge hvis en sender barna til andre skoler enn statens. Det er åpenbart urimelig.

Res. kap. Dagfinn Hauge, som representerer den lutherske biskopen i Oslo i skolestyret, understreket (godt støttet av Kristelig Folkepartis Lars Vik) at «den (skolen) fyller ikke de krav man stiller til en folkeskole, *i. eks. med hensyn til kristendomsundervisningen*». («Morgenposten»s referat 27. mars). Det er logisk, konfesjonelt sett. Men det er kortsynt. Det kan innen en forholdsvis overskuelig fremtid bli noe av en merkesak også for norske kristne å måtte kreve økonomisk livsrett og rettferdighet for private *kristne* skoler, som det forlengst er blitt en merkesak for kirkene i det ene europeiske samfunnet etter det andre. Lyspunkter i denne saken er boligrådmannen selv, som omsider føler at de private skolenes problem fortjener å bli gjennomtenkt i sin helhet, og «Morgenbladet», som i en leder (2. april) svelger sin vanligvis markerte statskirkelighet og går klart og håndfast inn for en virkelig frisinnert norsk skolepolitikk. Et vartegn!

Fr. Candidus.

# ROMFARTEN — EN PAVELIG VURDERING



*Forskningsssjef dr. H. C. Christensen, som i årene 1954—57 satt som formann i Norsk Astronautisk Forening, har vært oss behjelpelig med redigeringen av det brennaktuelle stoff som her presenteres. Red.*

Nå da den første overraskelse over de kunstige jordsatelitter har lagt seg, og vi stadig får høre om nye romfartsplaner, kan det ha sin interesse å vite at Pave Pius XII allerede for halvannet år siden holdt en vel informert tale om romfart — eller astronautikk som det egentlig kalles. Foranledningen var den 7. årlige kongress som Den Internasjonale Astronautiske Federasjon (I.A.F.) holdt i Rom i september 1956.

I.A.F. ble dannet i 1950 ved sammenslutning av alle nasjonale selskaper for astronautikk. Federasjonen teller nå over 14 000 medlemmer fordelt på 25 medlemsland, hvorav det største nasjonale selskap er The American Rocket Society med 7 000 medlemmer. I Norge har vi som kjent Norsk Astronautisk Forening siden 1951.

Med austronautikk menes all virksomhet som beskjeftiger seg med mulighetene for flukt i verdensrommet både med ubemannede instrumentbærere og med bemannede romfartøyer. Astronautikken omfatter altså ikke bare de naturvitenskapelige og tekniske sider av problemene, men også de rent humanistiske aspekter, i det hele tatt menneskets plass og skjebne i det nye perspektiv.

Den 7. internasjonale astronautiske kongress hadde samlet vitenskapsmenn og ingeniører fra en rekke land, hvoriblant Sovjet-Russland. Også Norge var representert. Kongressdeltagerne fikk en audiens hos Pave Pius XII på Castelgandolfo, der han holdt den talen som vi nedenfor gjengir. Talen er bemerkelsesverdig, ikke bare ved sin klare formulering av de religiøse og etiske spørsmål som astronautikken reiser, men også ved sin konsise sammenfatning av den tekniske og historiske bakgrunn for astronautikken.

Til den oppfatning at det er formastelig å begi seg ut i verdensrommet fordi det skulle fremgå av Bibelen at menneskeheten skulle «holde seg til jorden», har Paven gitt et klart svar. Han har også indirekte tatt avstand fra den nokså utbredte, men sørgelig naive fremtidsoptimisme som hevder at romfartsprosjektene, ved å samle menneskene til felles anstrengelse, vil frembringe varig fred og fordragelighet mellom nasjonene.

Pavens tale ble av kongressdeltagerne tillagt stor betydning, idet det var første gang at en så fremtredende personlighet i en offisiell tale har tatt stilling til romfartens muligheter og perspektiver.

«I anledning av den 7. internasjonale astronautiske kongress som i år har ført dere til Roma, har dere uttrykt ønsket om på en måte å få gjøre Oss delaktige i deres arbeide. Det er Vi meget glad for, og Vi beundrer den målbevissthet, utholdenhet og dristighet hvormed pionerene i den første halvdel av dette århundre trinn for trinn erobret dette omfattende fagområde.

Når en utenforstående for første gang får høre om denne virksomhet og målet for deres forening, er det umulig ikke å bli forbauset. Selve ordet «astronautikk» bringer tanken hen på fantastiske reiser ut i verdensrommet under forhold som er særlig farlige for den menneskelige organisme, da den jo slik slynget ut fra sitt naturlige miljø. Det kan også synes for mange som om prosjektene for slike ekspedisjoner bare kan oppstå hos mennesker som har en hemmingsløs fantasi, og ikke bryr seg om å underbygge dem med solide kjensgjerninger. Men allerede i begynnelsen av dette århundre hadde de fundamentale prinsipper for astronautikken fått klare og logiske formuleringer. Man bekreftet at det ville bli mulig å komme utenfor jordens gravitasjonsfelt ved å gi et mobilt legeme tilstrekkelig akselerasjon, og det ble presisert at denne akselerasjon kunne oppnåes ved å benytte en raket. Snart øynet man også muligheten av å kunne transportere menneskelige vesener ut i himmelrommet.

Det var allerede meget å ha fremsatt disse idéer med en fast overbevisning. Men det gjensto å fastsette de konkrete former for deres anvendelse. Da den eneste anvendbare drivkraft for interplanetarisk flukt var raketter, gjaldt det å overvinne alle de tekniske hindringer en for en, og konstruere maskiner som kunne nå stadig større høyder, stadig større hastigheter. Dette forsøksstadium begynte i 1926, da sendte man opp den første raket med flytende drivstoff i Amerika. I Europa slo de som interesserte seg for astronautikk seg sammen i «Verein für Raumschiffahrt», for det sto klart for dem at omfanget av slike foretagender krevet et best mulig samarbeide. Den tyske sammenslutning utviklet seg raskt, og det ble snart stiftet andre i forskjellige land. I 1930 fulgte i Amerika «American Interplanetary Society», senere kalt «American Rocket Society», med det formål å utbre idéene om interplanetarisk flukt og fremme forsøkene. I 1933 kom «British Interplanetary Society» i England, og fikk hurtig stor innflytelse i astronautiske spørsmål.

Men andre sterkere og mer bydende krefter skulle komme til å sette en febrilsk fart i disse arbeider. Etter som verdenskrigen nærmet seg, ble myndighetene oppmerksomme på den strategiske betydning av de nye oppfinnelser, og da krigen brøt ut kom det enda mer fart i forskningen. Den berømte V2, utsendt for første gang i 1944, markerte en sensasjonell fremgang i konstruksjonen av raketter med flytende drivstoff. Heldigvis kom freden og disse oppdagelser ble utnyttet til vitenskapelige formål. Ved hjelp av lignende raketter utvider man nå undersøkelser i den høyere atmosfære; man har oppnådd å foreta direkte målinger vedrørende dens trykk, dens tetthet og ionisasjon, og der er gjort fremskritt i studiet av solstrålingene og de kosmiske stråler.



Mens den vitenskapelige forskning nå er den egentlige hensikt med den fredelige anvendelse av raketten, representerer dette for dere bare en etappe på veien mot et viktigere mål: den interplanetariske flukt. I 1949 kom det forslag fra «Gesellschaft für Weltraumforschung» og «British Interplanetary Society» om en internasjonal astronautisk kongress. Den fant sted i Paris i 1950, og der ble det besluttet å stifte en internasjonal sammenslutning for studium av interplanetarisk flukt. På den neste kongress holdt i London i 1951, fikk man Den Internasjonale Astronautiske Føderasjon, og dette var det første systematiske forsøk på å styrke verdenssamarbeidet mellom spesialistene på astronautikk. På de følgende kongresser kom dette enda tydeligere frem samtidig som sammenslutningen stadig vokste i anseelse. Deres annen kongress behandlet også spørsmålet om kunstige jordsatellitter. Idéen tok fastere form i årene som fulgte, og man anslo mer nøyaktig de fordeler de ville ha for astronomien, elektroteknikken, den kjernefysiske forskning, biologien og kartografien. I 1954 anbefalte spesialkomitéen for det internasjonale geofysiske år konstruksjonen av en liten vitenskapelig satellitt. Og endelig meddelte De forente stater 29. juli 1955 offisielt at det ville bli sendt opp en kunstig jordsatellitt i anledning av det geofysiske år.

Dere har understreket, mine herrer, at nærværende kongress av denne grunn har fått en øket betydning. Foruten den kunstige satellitt, skal det i løpet av det geofysiske år sendes ut en rekke raketter for å utforske den høyere atmosfære. Denne store innsats i det internasjonale samarbeide, og følelsen av å utføre et arbeide av stor betydning for menneskeheten, gjør at dere kan gå videre med øket optimisme. Men utallige praktiske vanskeligheter må ennå løses. Dere må overvinne dem en etter en, med alle vitenskapens og teknikkens hjelpemidler, blant dem de bemerkelsesverdige elektroniske regnemaskiner som i en ekstraordinær grad reduserer varigheten av matematiske regneoperasjoner. Men i tillegg til dette nøler dere ikke med, allerede på det nåværende tidspunkt, å undersøke de problemer som oppstår ved erobringen av det interplanetariske rom. Videre, som det fremgår av de dokumenter som dere har gitt Oss, har enkelte av dere allerede undersøkt de abstrakte muligheter for interstellare reiser, som jo navnet astronautikk gir uttrykk for som det endelige mål for deres bestrebelser.



Romfartseksperter samlet i Roma 1956 i audiens hos Pave Pius XII.

### Menneskets storhet

*Mennesket er bare et siv, — det svakeste i hele naturen; men det er et siv som tenker. Et maktoppbud av hele universet er overflødig for å knuse det. Noen dunster, en dråpe vann er tilstrekkelig til å gjøre det til intet. Men om hele universet veltet seg over det, var mennesket stadig edlere enn den makt som slo det ned. For mennesket v e t at det dør og at universet er det overmektige. Det vet universet intet om.*

*Så ligger da hele vår verdighet i tanken. Den er det vi må rose oss av, ikke av rom og tid som vi aldri makter å fylle. La oss derfor beflitte oss på å tenke rett: Det er moralens grunnlag.*

Pascal: «Tanker».

Uten å gå i detaljer vil det være klart for dere, mine herrer, at prosjekter av så gigantisk rekkevidde innebærer visse moralske og intellektuelle sider som det er umulig å overse. Det forutsetter visse forestillinger om verden, dens mening og dens mål. Gud Herren, som har nedlagt en umettelig kunnskaps-tørst i menneskehjertet, hadde ikke til hensikt å sette en grense for menneskets erobringer da han sa: «Underlegg dere jorden». Han har gjort hele skapningen til gjenstand for disse bestrebelser. Han la hele den skapte verden åpen for menneskets ånd for at den skulle fordype seg i skapningens mysterier og således få en stadig klarere og dypere forståelse av Skaperens uendelige storhet. Hvis mennesket hittil på en måte har følt seg bundet til jorden, så synes det nå som om muligheten er gitt til å bryte stengslene og åpne veien til nye sannheter og ny kunnskap som Gud til overmål har øst ut overalt i universet.

Men motiver som ren nysgjerrighet og eventyrlyst vil aldri strekke til for å stake ut den riktige kurs for et så omfangsrikt foretagende. Samvittigheten må ta stilling til de nye situasjoner som oppstår som følge av menneskehetens intellektuelle utvikling. Mennesket må trenge dypere inn i kunnskapen om seg selv og om Gud, for å finne sin rette plass i universet, og for bedre å fatte de vidtrekkende følger av sine handlinger.

Disse menneskehetens felles anstrengelser mot en fredelig erobring av universet burde bidra til å innprente mer og mer i menneskets samvittighet følelsen av fellesskap og solidaritet. Slik kunne de få en mer levende forståelse av å utgjøre Guds store familie, å være barn av den samme Fader. De dristigste romreiser vil bare tjene til å skape nye konflikter hvis de ikke ledsages av en dyp moralsk ettertanke og en mer bevisst offervilje til fordel for menneskehetens høyere interesser. Men for å forstå disse sannheter er respekten for sannheten, godtagelse av den totale virkelighet og moralsk mot ikke mindre nødvendig enn vitenskapelig forskning . . .

Vi ønsker oppriktig, mine herrer, at denne kongress må bringe dere videre på en lang og vanskelig vei, og fremfor alt ønsker Vi at storheten i de åndelige oppdagelser, som den vil legge grunnlaget for, ikke på noen måte må stå tilbake for den vitenskapelige kunnskap».

# Liturgiernes fornyelse

Aktene fra den liturgiske kongress i Assisi  
offentliggjort

I denne fartens tidsalder synes mennesker å kunne glemme selv høyst betydningsfulle begivenheter i løpet av kort tid. Dette behøver nå ikke å bli tilfelle med den meget påkatede første pastoralliturgiske kongress som ble holdt i Assisi i 1956, da alle dokumenter fra kongressen med fullstendig referat og Pavens budskap til deltagerne er offentliggjort på tysk. Det er dr. Johannes Wagner, leder av Det tyske liturgiske institutt i Trier, som står for denne den eneste autoriserte tyske utgave.\*)

Kongressen var ikke planlagt som et studiemøte eller en arbeidsesjon med diskusjoner og beslutninger; den skulle gi over 1200 deltagere fra hele verden en oversikt over den liturgiske fornyelse i vår tid, særlig det betydningsfulle arbeide som Pius XII har nedlagt for liturgien.

I nærvær av fire andre kardinaler og 80 biskoper, samt en rekke fagfolk og sjelesørgere, betegnet kardinalprefekten for Rituskongregasjonen, Cicognani, som talte om kongressens hierarkiske karakter, Pius XII's encyklika, *Mediator Dei*, som liturgiernes Magna Charta — dokumentet som har gitt liturgiernes opprinnelige rettigheter tilbake. Han omtalte benediktinerpateren Lambert Bauduin, som grunnlegger og beskytter av den liturgiske bevegelse av i dag. Videre sa han at liturgien er den konkrete utøvelse av Kristi prestedømme, fullbyrdet ned gjennom tidene. Den liturgiske bevegelse er ikke bare normer og utvendige riter, den er iver og tørst etter det hellige gjennom liturgien.

En beretning om bevegelsen slik den nå er samlet og utgitt i bokform sammen med det fullstendige referat fra kongressen, er av så stor betydning at ingen kan overse den. Selv de som alt lenge har vært beskjeftiget med liturgiske anliggender, er overrasket over å få se hvor meget konsentrert og planmessig initiativ der er utvist fra pavenes side. Hvem tenker vel på den liturgiske bevegelses vanskelige begynnelse når Pius XII betegner kongressdeltagernes anliggender som en «hellig sak», og i sitt svar til den hyldningsadresse som ble sendt ham gir uttrykk for sin glede over «en så tidsmessig forsamling», og håper at kongressen må bli et virkningsfullt middel til å finne tilbake til fromhetens og det kristne livs fornyende kilder. Benediktineren Bernard Capelle fra Mont César, taler om encyklikaen Kristi mystiske legem (*Mystici Corporis Christi*) og *Mediator Dei*, og kardinal Cicognani betegner den gjenoppståtte sans for liturgiernes verdier som «et bevis for Kirkens livskraft».

\*) Joh. Wagner, Erneuerung der Liturgie aus dem Geiste der Seelsorge unter dem Pontifikat Pius XII. Akten des Ersten Internationalen Pastoralliturgischen Kongresses zu Assisi. Liturgisches Institut, Paulinus-Verlag, Trier, 1957. 362 s. DM. 14.80.

På en særlig heldig og klar måte blir det redegjort for den liturgiske fornyelsesbevegelses nåværende utviklingstrinn. Tyve- og treveårenes følelsesbetonte svingninger og de dermed forbundne feil, slik de fremsto i enkelte land, har man vært oppmerksom på. I mellomtiden har bevegelsen gjenfunnet sin egentlige og rettmessige vei: Liturgien må alltid fornyes ut fra sjelesorgens ånd. Referatet fra jesuittpateren Josef A. Jungmann, Innsbruck, viser til sjelesorgen som en nøkkel til liturgiernes historie; en levende liturgi har gjennom århundrer vært den viktigste form for sjelesorg, og de liturgiske former har fremstått i omsorgen for Kirken som et hellig Guds folk. Ved å foreta et historisk tilbakeblikk kan det påvises i hvilken grad forandringene på liturgiernes område kan tilbakeføres til sjelesørgerske anliggender. En viss stivhet i utviklingen helt siden Middelalderen, har begynt å løses opp. Og etter Pius X, den moderne fornyer av det liturgiske liv, kunne kardinal Lercaro i sine slutningsord kalle Pius XII «den liturgiske fornyelses store pave».

I det sammentrengte overblikk — flere henvisninger lar det seg ikke gjøre å foreta på grunn av dokumentasamlingens egenart — er nettopp det sjelesørgerske preg særlig fremtredende i Pius XII's tallrike anvisninger, forordninger og forholdsregler av teoretisk og praktisk art. Det er som sjelesørgere at han modig og rolig har tatt initiativet til å bryte gjennom århundregamle overleveringer og hverdagens livsrytme. Slik betraktet blir det én tydelig linje i alt det som er gjort fra pavenes side. Rundskrivelsen om den hellige liturgi gikk forut for rundskrivelsen *Mystici Corporis*, den som en misjonsbiskop kalte «Kultusfelleskapets encyklika», og fulgte etter encyklikaen *Musicae Sacrae Disciplina*, som fremhever koralsangens universale betydning, men også den pastorale betydning av religiøs folkesang på morsmålet. De nye to-sprogs ritualer og de pavelige anvisninger for kirkekunst springer ut fra sjelesorgen, og også når det gjelder nye salmeoversettelser er man kommet frem til erkjennelsen av den sjelesørgerske betydning av *Guds ord* i liturgien. Det sjelesørgerske synspunkt er igjen avgjørende i spørsmålet om aftenmesser og eukaristisk faste. (Etter kongressen kom det en ny og enda mer betegnende forordning på dette område.)

Den liturgiske nyordning i forbindelse med Den stille uke blir av fransiskaneren Ferdinando Antonelli ved Rituskongregasjonen betegnet som den viktigste begivenhet i liturgiernes historie siden Pius V, og som et avgjørende skritt mot en fellesreform av liturgien. Også den har vokset frem ikke bare ut fra historisk begrunnede overveielser, men først og fremst fordi behovene innen sjelesorgen har gjort den nødvendig. Den var et modig fremstøt tvers gjennom all blott og bar seremoniell formalisme. Liturgi er Kirkens umiddelbare livsuttrykk, og krever alles aktive og forståelsesfulle medvirkning. Beretninger fra USA ved erkebiskop O'Hara, og fra Øst-Tyskland ved biskop Spülbeck fra Meissen, bragte erfaringer og nye ønsker fram i dagens lys. Kardinal Frings kunne fortelle om en levende deltagelse i liturgien fra folkemengdens side under den kort forut avholdte 77. tyske «Katholikentag» i

## Biskop Josef Brems er død



Det er lenge siden biskop Josef Brems, titulær-biskop av Roskilde, har figurert i våre spalter. Så lenge siden at for brorparten av våre lesere vil hans navn kanskje være helt ukjent. Nær tyve år er nemlig gått siden han trakk seg tilbake fra sin stilling som overhyrde for det tallmessig sett største katolske kirkedistrikt i Norden: det daværende Danmarks Apostoliske Vikariat.

Som prest i præmonstratensernes orden kom han fra Averbode i Belgia til Danmark i 1903. Etter et kort opphold i Randers, ble pater Brems sendt til Vejle, der han grunnla en ny menighet; og i de tyve årene han hadde sitt virke her rakk han å se reist både kapell, skole, hospital og til slutt også en virkelig kirke. Før sluttsteinen ble lagt her kom så budskapet fra Rom om at sognepresten i Vejle var utsett til å lede hele det danske kirkedistrikt — det som senere under etterfølgeren biskop Suhr er blitt til bispedømmet av København. I vel 15 år utøvet biskop Brems så sin bispegjerning, og den var så krevende at han i 1939 ba Rom om en avløser — han selv hjemsoekt av en sviktende helse. Han vendte tilbake til Flandern, der han øvet sin bispegjerning videre ved å konfirmere talløse barn og ordinere nye prester. Etter samlet 36 års virke som biskop døde han Påske-aften 5. april i den høye alder av 88 år i Leuven.

«Med biskop Brems' død er et kapitel av den katolske kirkes historie i Danmark avsluttet og ikke det mindst fruktbare», skriver Katolsk Ugeblad i sin lange og vakre nekrolog. «Bispeårene under ham var preget av ytre vekst... og hva mere var: de var også preget av hans person — en fint kultivert, vinnende personlighet, innadtil helstøpt og i sitt ytre fullkommen korrekt, en romersk kirkefyrste verdig.»

Köln. Kardinal Lercaro fra Bologna, trakk opp grunnsetninger og hovedlinjer for den fremtidige reform av breviar og kalendarium på grunnlag av den forenkling som hittil er foretatt med rubrikkene.\*) Og det manglet heller ikke i den anledning på modige og praktiske forslag.

At pave Pius XII med den liturgiske nyordning har rørt ved problemer av sjelesørgerisk-misjonsmessig art, kommer kanskje tydeligst til uttrykk i bidraget fra misjonsbiskop Wilhelm van Bekkum, Indonesia. Hans ønske går i retning av en misjonsgudstjeneste som kan gi folkene på misjonsmarken bevisstheten om at de i Den katolske kirke har funnet den sanne Kirke, den sanne kultus, hvor det ekte i deres tidligere religiøse liv på en uanet måte blir oppfylt. Liturgi er heller ikke på misjonsmarken noen «luksusvare», noe som jesuitt-pateren Hofinger ga klart uttrykk for allerede på den annen tyske liturgiske kongress i München. Biskop van Bekkum sier videre: «Hvis pавens oppfordring blir riktig forstått og virkeliggjort i misjonsområdene, vil de kommende slekter erkjenne og verdsette Pius XII's pastoralliturgiske verk også som en stordåd i misjonsmessig henseende.»

Men sett fra denne synsvinkel blir det også særlig klart hvor meget det gjenstår å gjøre, og at vi bare står ved begynnelsen av den liturgiske fornyelse. Pавens ønske går også videre, han som klokt og energisk har tatt opp så mange spørsmål og satt i gang og gjennomført nye forordninger. Ifølge hans ord i avslutningstalen til kongressen den 22. september, ser han den liturgiske bevegelse som et tegn fra det guddommelige forsyn sendt vår tid, et Helligåndens gjennombrudd i Kirken. Hans pastorale anmodninger går videre ut på at de troende må delta i liturgien så aktivt og med så stor innsikt som mulig.

\*) De autoritative forskrifter som gir normen for de liturgiske handlinger.

### *Hva er ungdommens skolearbeid?*

Oslo Katolske Ungdomslag i samarbeide med Ungdomsforbundets skoleledelse inviterer til en

#### *Informasjons- og underholdningsaften*

i Akersveien 5 (foreningslokalet)

søndag 4. mai 1958 kl. 19.00.

Entre kr. 2.—.

Utlodning.

### Tilstelning for «Persbråten»

Mariakongregasjonen i Oslo holder sin årlige tilstelning for feriehjemmet «Persbråten» lørdag og søndag 19. og 20. april. Det skulle i grunnen ikke være nødvendig å anbefale denne tilstelningen, da «Persbråten» jo er kjent og det særlig av de yngste i menighetene. Likevel ber vi om å slutte opp om tilstelningen og gi den sin støtte. Allting skal jo holdes i forsvarlig stand, og de faste utgifter samt avdrag og renter på gjelden må betales. Mange av medlemmene i Mariakongregasjonen har et helt år arbeidet med å lage en del fine ting som skal loddas ut, og dessuten har en del firmaer gitt verdifulle gaver. Kom derfor og se og hjelp!

F. J. Fishedick.

### St. Josefsforeningen, Oslo

holdt sin årlige generalforsamling den 26. mars i klubblokalet, Akersveien 5, der den tradisjonen tro holder sine ukentlige møter hver onsdag aften.

Formannen Willy Storsten åpnet med en varm hilsen til foreningens geistlige rådgiver, dominikanerpater G. M. Vanneufville, som etter lengre tids sykdom atter var å se i foreningens midte.

Av årsberetningen fremgikk at møtene hadde vært jevnt besøkt, men man håpet å kunne øke medlemstallet ved et rundskriv som i nærmeste fremtid vil bli sendt til alle katolske menn i Oslo. Man hadde for øvrig tatt kontakt med St. Josefsforeningen i Stockholm for utveksling av idéer og erfaringer.

Valgene fikk følgende resultat: formann Willy Storsten (g.j.v.), viseformann: Willy Olborg (g.j.v.), kasserer: Thorolf Taxt (g.j.v.) og sekretær Alfred Georg Schjelderup (ny).



# UTLANDET

## VATIKANET

### Pave Pius XII's påskebudskap.

Omkring 300 000 mennesker var forsamlet på Petersplassen 1. påskedag litt før klokken 12, til tross for ustabile værforhold. Til angitt klokkeslett kom pave Pius XII ut på Peterskirkenes loggia og holdt en lang og glimrende formet tale om påskens budskap, om den dype og egentlige årsak til det moderne menneskes sorg og lidelser og om kristenhetens kall til å gjenopprette freden i verden.

Radio- og fjernsynsnettene i Europa kringkastet begivenheten, og representanter for de store nyhetsbyråer sendte umiddelbart etterpå talen utover hele verden.

### Kardinal Verde død.

Den eldste av Kirkens kardinaler, kardinal Verde, er død i Roma, 93 år gammel. Han var født i nærheten av Napoli, presteviet i 1865, og ble kalt til den romerske kurie allerede som ung prest av pave Leo XIII. Hele sitt liv arbeidet han i Rituskongregasjonen, hvor han ble sekretær i 1915. På grunn av sin fremragende innsats der, utnevnte pave Pius XI ham til kardinal i 1925 med Santa Maria in Cosmedin som titulærkirke.

### Alle katolikker oppfordres til å be Angelusbønnen.

Kardinal Valeri har skrevet en artikkel i L'Osservatore Romano, hvor han går varmt inn for skikken å be Angelusbønnen tre ganger hver dag: morgen, middag og kveld. Han sier bl. a. at en universell og vedvarende gjenoppliving av denne praksis ville være en utmerket måte å feire Lourdesjubileumsåret på. Den første Mariaåpenbaring i Lourdes fant sted ved middagstid, tiden for Angelusbønnen, og Paven åpnet Lourdesåret ved å fremsi Angelusbønnen da han talte i radio til dem som var samlet i Lourdes.

På Maria Bebudelsesdag i år kunne man igjen høre Paven be Angelusbønnen

i Vatikanets radio, og den italienske statskringkasting overførte hans ord videre.

### Vatikanets radio og Krusjtsjevs «triumpf».

«Kommunismen er og forblir slik den er stadfestet i historien». Med disse ord kommenterte Vatikanets radio Nikita Krusjtsjevs utnevnelse til regjerings-sjef.

«Kommunismen har fått en ny sjef. Stalin har fått en etterfølger, fortsatte radiokommentatoren. Det er det nye faktum som bør få de frie folk til å tenke seg om og handle deretter». Den forestilling at sovjetkommunismen skulle ha utviklet seg i en mer human retning, ble av Vatikanets radio betegnet som en utopi. «Kommunismen fortsetter sin vei på samme truende måte. Den utpreget antireligiøse og antidemokratiske holdning som karakteriserer alle handlinger i de kommunistiske land, er et klart og utvetydig symptom. Hvis enkeltpersonene og folkene ble fullt klar over hva som har hendt, ville all tvil forsvinne når det gjelder nødvendigheten av å opprettholde solidariteten mellom de frie folk».

### Noen tall.

Ifølge de seneste statistikker er det nå 480 millioner katolikker i verden.

Antallet katolske prester er 374 141.

## ALGERIE

### Biskopene appellerer.

Algeries erkebiskop og biskoper har hatt sitt årlige møte i Alger, og har sendt ut en kraftig appell, hvorav vi gjengir:

«Etter igjen å ha vært samlet i Alger, kan vi ikke unnlate i disse tunge tider å sende ut en ny appell om forsoning og fred.

Fra alle kanter, fra byene og særlig fra landdistriktene mottar vi underretninger om forferdelige lidelser, de materielle ødeleggelser er enorme og mange har alvorlige samvittighetskonflikter.

Allerede i september 1955 anviste vi i et fellesbrev, uten å blande oss inn i den politiske teknikk, prinsippene for en nødvendig reform, i det vi understreket at alle befolkningslag måtte få adgang til alle grader av utdannelse, til offentlige stillinger og det dermed forbundne ansvar. Siden da har Kirken flere ganger tatt til orde, og pave Pius XII har selv i gjentagne budskap uttrykt

sin dype sorg over de grufulle og langvarige lidelser i Algerie.

Stilt overfor farer som truer ikke bare de enkelte personer, men selve grunnlaget for for ethvert samfunn, nemlig erkjennelsen av en rettsinstans som står over ambisjoner og personlige interesser, har vi funnet det riktig enda en gang å minne om betingelsene for en virkelig forsoning og en rettferdig fred.

Enhver løsning som utelukkende hviler på maktbruk, må med en gang avskrives.

Man kommer bare ut av blindgaten ved å søke å få i stand samtaler og forbindelser med alle miljøer med henblikk på gjensidig forståelse og konstruktivt samarbeide.

Ved å arbeide for slike kontakter og konferanser kan den nødvendige utvikling forberedes på en normal måte. Alles rettigheter må respekteres og fastslåes, slik kan det bli en rettferdig frihet og harmoni i samfunnet. Dette er krav som er vesentlige for det fremtidige liv og fremskrittet i Algerie».

## BELGIA

### A propos verdensutstillingen i Brussel.

De belgiske katolske biskoper har sendt ut et hyrdebrev i anledning av verdensutstillingen i landets hovedstad. Brevet er meget langt og gir en fyldig orientering om den storslåtte manifestasjon fra et kristent synspunkt. Det påpeker den katolske verdens deltagelse i utstillingen gjennom Vatikanets paviljong, Civitas Dei, og til slutt minner biskopene sine landsmenn om deres plikter og oppgaver i forbindelse med at millioner av utlendinger besøker deres land som er kjent for å være et kristent og tradisjonsrikt land.

«Det er rett og rimelig at Evangeliets lampe blir tent på utstillingen i Brussel, så den kan lyse for alle som besøker den. Derfor imøtekom Vatikanet innbydelsen fra utstillingsorganisasjonen om å reise sin egen paviljong; det guddommelige budskap som Den katolske kirke har fått i oppdrag å gjøre kjent i verden, kan dermed bli mer synlig. Dette budskap svarer i virkeligheten på en fullkommen måte til utstillingens motto og hensikt: Søke og fremme menneskenes vel, og arbeide for å skape en bedre verden».

Biskopene avslutter hyrdebrevet med å oppfordre alle til å utvise kristen gjestfrihet, ærlighet og verdighet.

### TILSTELNING

til inntekt for feriehjemmet

### «Persbråten»

i foreningslokalet, Akersveien 5, Oslo

Lørdag 19. april kl. 17.00: BARNEAFTEN.

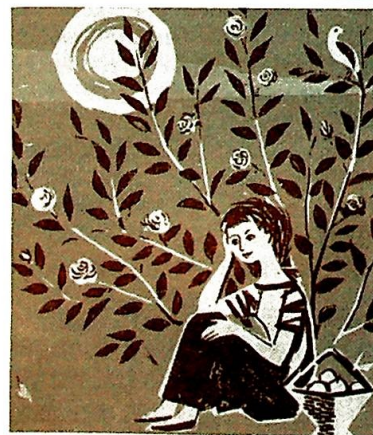
Søndag 20. april kl. 18.30: FOR VOKSNE.

Loddsalg fra kl. 10.30 — Kafé.

Ta venner og kjente med.

MARIAKONGREGASJONEN.

*I mange år  
var feriehjemmet  
en ønskedrøm  
kun i det blå.  
Nå er ønskedrømmen  
blitt drømmestedet  
for både store og små!*



«Millioner vil strømme til utstillingen, og det er sannsynlig at mange av dem også ønsker å besøke andre byer i Belgia som er berømte for sin kunst, kirker og monumenter. Det belgiske folk er kjent for å være elskverdig, ærlig og gjestfritt. Det gjelder å ikke la dette ry bli til skamme». Og biskopene ber alle belgiere å innta en helt igjennom høflig og forekommende holdning, å være tjenestevillige overfor alle besøkende, ved alle anledninger være hjelpsomme og ærlige og aldri utnytte situasjonen til egen fordel.

## COLOMBIA

### Amerikansk rapport om forholdene.

Protestantene i Colombia er ikke ofre for religiøs forfølgelse, men for politiske kamper og reaksjoner: i går borgerkrig, i dag antiamerikanisme. Det er de viktigste konklusjoner amerikaneren Culhane er kommet frem til etter å ha reist rundt i Colombia i hele januar måned i år. Sine inntrykk har han sammenfattet i en artikkel som er trykket i tidsskriftet «America» for 8. mars:

Den evangeliske sammenslutning i Colombia, (C.E.D.E.C.) henviser ofte etter borgerkrigen i 1948, til 80 protestantiske martyrer. I den anledning gjenfrir Culhane et brev som han har mottatt fra general Ordonez, en av de fem medlemmer av militærjuntaen: «Det har ikke vært 80, men tusener av martyrer — til vår fortvilelse, og de er ikke protestanter, men menn, kvinner og barn av alle kategorier, raser og religioner».

I tillegg til de politiske kamper kommer en voldsom antiamerikansk bevegelse. Den bulletin som utgis av C.E.D.E.C. redigeres av en amerikansk borger, og de protestantiske misjonærer blir støttet og oppmuntret av den amerikanske ambassade. Enkelte av disse misjonærene har vært meget intolerante i sin virksomhet, således har en miss Sophie Muller og hennes medhjelpere ødelagt et kapell og kastet statuene ut.

Den amerikanske misjonsbevegelse i Colombia er bare ca. 15 år gammel. Den har ført en protestantisme som er «made in U.S.A.» til landet. I 1955 regnet man at det var 20 000 protestanter der fordelt på 26 sekter. Der er blitt stadig flere skoler som kalles «colegios americanos», og hvor der undervises i amerikansk og utdeles stipendier for opphold i De forente stater. De nødvendige midler til kirkene og skolene kommer så å si i sin helhet fra De forente stater. Noen meter fra den amerikanske ambassade i Bogota er det opprettet en såkalt «Casa Biblica», filial av det amerikanske bibelske samfunn. Og innbyggerne i Colombia flytter uvilkårlig den mistillit som Amerika inspirerer dem til, over på den protestantiske kristendom.

I slutten av artikkelen kommer Culhane med en oppfordring til den amerikanske regjering om å være på vakt mot det hat som den forårsaker gjennom sin politikk. Men særlig gjenopptar han forslaget fra mgr. Ligutti, allerede godkjent av erkebiskopen av Bogota, kardinal Luque, om at det blir sendt en kommisjon bestående av amerikanske katolikker og protestanter til Colombia for å undersøke grunnlaget for de be-

skyldninger som er rettet mot de colombiske katolikker.

## DE FORENTE STATER

### Kirken sterkt opptatt av trafikk-sikkerheten.

Erkebiskopene og biskopene i De forente stater har med henblikk på den moralske side ved bilkjøringen, sendt ut en inntrengende oppfordring til sine medborgere om å slutte seg sammen i et veritabelt korstog for å oppnå trafiksikkerhet på gater og landeveier.

Erklæringen appellerer til rettferdighetssansen og til den kristne nestekjærlighet: Det som preger Kristi disipler er nestekjærligheten, og alle rettskafne og samvittighetsfulle menneskers kjennetegn er respekten for andres rettigheter. Gud har sagt: Du skal ikke slå i hjel. I den menneskelige bevissthet bør denne lov utvides til å gjelde alle handlinger som utsetter andres liv og helse for fare. Selvmord og uforsiktighet som kan skade livet er like dadelverdig som det å drepe andre. I våre dager er der en hel del mennesker som selv om de viser stor respekt for lovene i sin alminnelighet, blir dumdristige og tankeløse så snart de sitter ved rattet i sine biler. De ville ikke drømme om å ta til skytevåpen eller kniv, men når de kjører bil, mister de enhver moralsk sans.

I altfor mange tilfeller hvor det inntreffer ulykker og dødsfall, er sjåføren den skyldige. Fra et rettslig synspunkt er slike handlinger en forbrytelse, fra et religiøst og moralsk synspunkt er de en synd. Derfor henstiller vi innstendig til alle som kjører bil å bli seg bevisst det moralske ansvar de dermed påtar seg.

## FRANKRIKE

### Verdensunionen for katolske kvinneforbund har holdt rådmøte i Paris.

I dagene 27. februar—1. mars var det utøvende råd for *Verdensunionen for katolske kvinneforbund* samlet til rådmøte i Paris. 14 nasjoner var representert, deriblant Norge ved N.K.K.F.s formann fru Dagny How. Rådsmøtets hovedoppgave var å studere og planlegge retningslinjer for Unionens arbeid i de fire kommende år. Hovedpunktene som fremgikk av diskusjonene, var:

Nødvendigheten av en mer intens apostolisk virksomhet, særlig i Afrika. For å imøtekomme dette behov er et studieminar planlagt i juli i år i Lomé, Togoland, for afrikanske kvinner fra engelsk- og fransktalende territorier. Disse studiedager er organisert i samarbeid med det internasjonale forbund av katolske unge kvinner, og står under beskyttelse av Unesco. Lignende studiedager vil senere finne sted i Mosambique og i Britisk Øst-Afrika.

Innenfor rammen av Unescos store interesse for å skape bedre øst-vest forståelse, planlegger Unionen også å holde to studiemøter i Asia i 1959, med henblikk på den betydning østens og vestens kvinner har for verden og verdensfreden. Videre vil kvinnes apostolat i Sentral-Amerika bli søkt intensifisert i samarbeide med interamerikansk katolsk aksjon.

Verdensunionens råd rettet en særlig oppmerksomhet hen på emigrasjonsproblemerne i verden, især gjelder proble-

mene den splittelse som ofte oppstår innen familiene. Man ville også studere mulighetene for å få emigrantene hurtigere absorbert i det nye samfunn.

Kampen mot hvit slavehandel og prostitusjonen ligger også Unionen sterkt på hjertet. Disse problemer er også ført opp på sakslisten i den sosiale kommisjon i Europarådet. Unionen har tilbudt seg å samarbeide med kommisjonen for å prøve å muliggjøre en utvidet ansettelse av kvinner i sedelighetspolitiet, for å prøve å føre prostituerte tilbake til samfunnet, og for å finne den beste måte å bruke informasjonspropaganda på like overfor foreldre og unge piker.

Til slutt uttrykte rådet sin dype interesse og bekymring for den skjebne katolske kvinner bak jernteppet er underkastet. De er stillet overfor store samvittighetsproblemer når det gjelder deres egen og deres barns religiøse oppdragelse. Alle katolske kvinners oppmerksomhet bør uopphørlig være rettet mot denne konstante krenkelse av loven om Menneskerettighetene, som ble formet for ti år siden.

### Kirken og kirkene.

Rektor for Det katolske institutt i Paris, monsignore Blanchet, som i år holdt de berømte tradisjonelle fasteprekerer i Notre Dame-katedralen, ga i sitt siste foredrag en bemerkelsesverdig klar og konsis oversikt over det økumeniske spørsmål slik det fremstår i våre dager. Mens Kristus betegnet Kirken som den eneste hjord ledet av en eneste hyrde, mens han ba for alles enhet, ser vi at de kristne er splittet, og at denne splittelse er til forargelse for den verden de foregir å ville føre til Gud. Mgr. Blanchet ga en kort fremstilling av årsakene til splittelsen som førte til det orientalske skisma og til den protestantiske Reformasjon. Først misforståelser og stadig voksende krav fra patriarkenes sete i Konstantinopel, og mangel på gjensidig respekt mellom Vest og Øst, så den alminnelige forvirring ved overgangen fra Middelalderen, med sosial, moralsk og religiøs oppløsning, og åpenbare misbruk i selve Kirkens sentrum, — alt dette som Luther ga uttrykk for og som ble satt opp mot den katolske enhet.

«Denne oppdeling er et meget smertelig fenomen. De ekte kristne verdier som opprettholdes utenom den katolske enhet, ville kunne utfolde seg på en mer fullkommen måte hvis skillet ikke var der. Slik det nå er, føler vi på en tragisk måte hvordan vi må unnvære dette tilskudd. På den annen side har Kirken måttet presisere med fast hånd de omtvistede punkter i sin tradisjon, og ved slik å fremheve ting det har vært strid om, er andre sider ved dens lære for kortere eller lengere tid blitt stilt i skyggen, og har derved risikert å bli utilstrekkelig kjent. Det er alltid den fare ved apologeten at de verdier vi har felles risikerer å komme i bakgrunnen».

Mgr. Blanchet minnet så om de anstrengelser som var gjort ned gjennom tidene for å få en slutt på de nevnte skisma; som f. eks. forsøkene på gjenforening med den østlige kirke, forskjellige initiativ fra kjente franske teologers side, og de senere års økumeniske foredrag og sammenkomster. Han presiserte Den katolske kirkes grunner

til ikke å slutte seg til disse sammenkomster. «Kirken er seg bevisst å være i besiddelse av det kristne budskap i sin helhet, og har derfor ikke rett til å betrakte seg som et fragment av den tapte enhet. Ved å ta dette standpunkt er den langt fra «herskesyk og tyrannisk», det er ikke en selvtilstrekkelig og hovmodig holdning, men en lydig underkastelse overfor et betrodd depot som den ikke har lov til å stykke opp: Den kan ikke anvende fritt det som er blitt den be-

trodd... den må respektere sannhets- og nådeskatter som kommer til den fra Gud. Den er på den annen side åpen overfor alt av verdi, alt sant og rettferdig hos dem som er adskilt. Alle som kommer til Kirken vet at de der gjenfinner i fullt mål det de alt hadde av kristne verdier, og at de bare må gi avkall på det negative.

Disse realiteter bør være utgangspunktet for våre felles anstrengelser for å oppnå forståelse og samhörighet».

Mgr. Blanchet sluttet med å si at «vi vet ikke når Gud vil oppfylle våre bønner. Han oppfordrer oss til å gjøre alt det vi kan, å hengi oss til Guds forsyn når vi kaster oss ut i arbeidet, slik man kaster såkornet i jorden med tillitsfulle forhåpninger».

#### «Pax Christi» sender ut spesialnr.

I anledning av den internasjonale fredsdag den 18. mai i år utgir bevegelsen Pax Christi et spesialnummer av «Fêtes et Saisons» (Fester og årstider), som er viet temaet «min bror, den utenlandske arbeider».

#### Amerikansk film som studieobjekt.

I pakt med oppfordringen i encyklikaen «Miranda Prorsus» om film, radio og fjernsyn, vil den franske filmkomité «Rencontres culturelles cinématographiques de Montanay» (Montanays kulturelle kinomøter) organisere tre studie-

sesjoner i år. De skal finne sted i Montanay i nærheten av Lyon 12., 13., og 14. juli, i Angers 19., 20., og 21. juli, og i Paris 25. og 26. oktober. Programmet for alle tre møtene blir amerikansk film: Hvilke myter er oppstått i Hollywood? Hvilket bilde gir amerikanske filmer av det amerikanske samfunn?

#### Den store katolske litteraturpris.

«Le grand prix catholique de littérature» som hvert år utdeles i Frankrike, er i år gitt til forfatteren Franz Weyergans for hans bok: Gens heureux (Lykkelige mennesker). Weyergans er belgier. Han har allerede skrevet flere bøker som alle er preget av sansen for familielivets og dagliglivets verdier.


#### Pius X-basilikaen innviet.

Den nye underjordiske kirke i Lourdes, Pius X-basilikaen, som vi også her i Norge har gitt bidrag til, ble innviet den 24. og 25. mars. I den anledning var en rekke geistlige personligheter med patriarken av Venezia, kardinal Roncalli, i spissen, ankommet til Lourdes. Kardinalen hadde med seg en relikvie av Pius X.


#### ISRAEL

#### Bibelkongress i Jerusalem.

Palmesøndag ble den 10. internasjonale bibelkongress åpnet i Jerusalem. Den varte i fire dager, og sto under

OSLO	
<b>ERLING MOE</b>	
<i>God fisk</i>	
Til buljong supper, sauser og stuinger	
<b>NOREX SUPPE KRAFT</b>	
BULJONGPULVER og ekte KJØTTEKSTRAKT	

BERGEN	
<b>ERLING KRAGE A/S</b>	
PRYD- OG BRUKSKUNST	
Bergen	
Telefon central 14 110	Telegramadresse: «Kjell»

MOLDE		
STORGATENS KOLONIAL A/S Molde	J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tif. 475	
DRAMMEN		
O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127	PEDERSENS FARVEHANDEL A/S N. Storgt. 14 Tif. 3733	HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy
OLJE- & VARMEANLEGG Odmund Larsen Autorisert røggerforretning Albumsgt. 5, Drammen Høytrykkssveising med elektrisk og autogen	GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikfabrikk Tif. 4184 DRAMMEN	
GUSTAV BÖHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	<i>Drammens malerforretning</i> Tif. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen	

beskyttelse av Selskapet for bibelske etterforskninger i Israel. Omkring 1500 deltagere var kommet til kongressen, derav en god del katolske eksperter.

#### ITALIA

##### Jocistenes manifest overrakt pave Pius XII.

Medlemmene av den kristne arbeiderungdoms arbeidskomité har vært i Roma for å overrekke pave Pius det manifest som ble sendt ut etter verdensmøtet i Roma i fjor sommer.

Jocistenes representanter ble også mottatt av FN-organisasjonen FAO, hvor de også overrakte et eksemplar av sitt manifest, da dette inneholder en god del om matforsyningsproblemet i verden.

#### JAPAN

##### Flest prestekall.

Hvilket av alle verdens land har størst antall prestekall når man tar i betraktning antallet katolikker? Det er Japan som for tiden er nr. 1, i 1956 var der 93 prestestuderende for hver 100 000 av landets katolske kristne. Derne kommer Irland hvor det tilsvarende tall er 75. De forente stater kommer som nr. 6 med 26.

#### UNGARN

##### Påske i Budapest.

For første gang foregikk de tradisjonelle prosesjoner påskeaften i år innendørs, de har ellers alltid vært ute, i gatene. Man vet ikke om det kan skyldes Krusitsjevs besøk, han reiste fra byen om morgenen påskedag. Gatene hadde vært nærmest folketomme de to foregående dager, søndag fyltes de igjen av folk, da gudstjenestene var slutt. Kirkene hadde vært fulle.

I den amerikanske ambassade feiret kardinal Mindszenty messen i nærvær av en gruppe diplomater.

Ifølge det offisielle tsjekkiske nyhetsbyrå Ceteka, ble påsken i Tsjekkoslovakiet i år feiret som en «vårens fest», — lørdag, søndag og mandag sto alle maskiner på fabrikkene, skolene var stengt og de offentlige kontorer og institusjoner lukket. Det samme byrå opplyser imidlertid også at alle kirker var fulle...

FREDRIKSTAD		
<h2>Brødr. Syversen</h2> <p><b>BENSIN &amp; OLJE CO.</b> Fredrikstad Tlf. 5920 Tønsberg &gt; 12371</p>		
<p><b>ST. CROIX</b> Handelsgartneri</p> <p>Tlf. 2830 Fredrikstad</p>	 <p><b>Björnulf FOTO</b> ALT I FOTO OG FILM</p>	
<p><b>EDVARSDEN &amp; NORHEIM A/S</b> Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 1220 - Fredrikstad</p>	<p><b>FREDRIKSTAD BYGNINGS- ARTIKKELFORRETNING</b> Byggevarer - Jernvarer Malervarer Centralbord 5945</p>	<p><b>HELENE ANDRESEN</b> KJØTT- OG PØLSEVARER Glemmegt. 3, 4, 5. Tlf. 2131</p>
<p><b>ALF SVENDSEN</b> Alt i kolonial Tlf. 2167 Farmannsgt. 1-3</p>	<p><b>FREDRIKSTAD BRYGGERI</b> FREDRIKSTAD</p>	<p><b>KNUT CHRISTIANSEN</b> Spesialforetning i Radio og Båndopptakere Farmannsgt. 1-3 - Tlf. 6464</p>
<p><b>KLEMET JOHANSEN</b> Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062</p>	<p>Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m<sup>3</sup> - Kjølelagere</p>  <p><b>Stabburet</b> GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD</p>	<p><b>AUGUST HANSEN</b> Murmester &amp; Entreprenørforetning Telefon 1359</p>
<p><b>BRYNILDSENS FABRIKKER</b> Drops og Mineralvann</p>	 <p><b>BJARNE AARUM</b> Fredrikstad</p>	<p><b>KÅRE KRISTIANSEN</b> Fiskeforetning Telefon 3190</p>
<p><b>FREDRIKSTAD BLIK- &amp; METALVAREFABRIK</b> Andresen &amp; Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for et- hvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.</p>	<p><b>O. Henriksens Sønner</b> Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Tlf. 6238 - 2285</p>	
 <p><b>Engeset &amp; Larsen</b> MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>		

OSLO

## T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

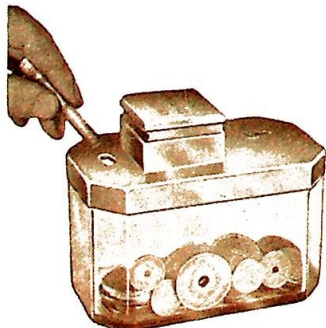


## WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE  
FABRIKKER

A SPARE ER EN VANE-  
SAK, EN VILJESAK, EN  
KARAKTERSAK



«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OSLO

OBS!

Ved  
adresseforandringer,  
vennligst oppgi også  
den tidligere  
adresse!

All slags  
forsikring



ANTH. B NILSEN & CO'S  
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Allslags snekkerarbeid utføres  
REIDAR MYRVOLD

Gladsv. 23, Grefsen  
Tlf. 37 57 68

SØREN HANSSEN  
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo  
Telefon 33 77 34

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Det fornemme  
porselen  
i flortynn  
utførelse

FORM 2000



fra

Rosen & Anale

Merket som garanterer  
kvaliteten.

Bli samlekunde!

Galligani

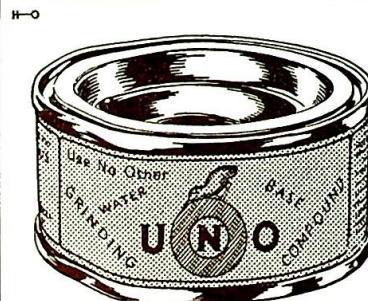
STORTINGSST. 22  
NEDRE SLOTTSGT. 25

## RADIO

Godt utvalg  
i apparater og rør

H. GUSTAFSON A/S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17



Beste  
og hurtigste  
slipemiddel  
for lager og  
ventiler